

Εσπερινό ΓΕ.Λ. Αγίων Αναργύρων

Δημιουργικές Εργασίες Σχολικού Έτους

2018 – 2019 στα Θρησκευτικά

Τάξη – Τμήμα: Β1

Τίτλος: «Το φαινόμενο της αθεΐας»

Από την Ομάδα «ΑναΚοινοΠοίηση»

Αφιερωμένη σε 'κείνους που αφήνουν ανοιχτό τον ορίζοντα
προς τα μεγάλα και δύσκολα ζητήματα του βίου...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΟΜΑΔΑ ΑΝΑ-ΚΟΙΝΟ-ΠΟΙΗΣΗ -----	3
ΑΝΤΙ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ & ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ -----	4 – 6
Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ -----	7 – 8
Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΟ-ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ «ΑΘΕΙΑ» -----	9 – 10
Η ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΟ-ΠΟΙΗΣΗΣ	
ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ «ΑΘΕΪΑ» -----	11 – 14
ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ -----	15
ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ -----	16
ΟΜΑΔΑ 1. ΑΘΕΙΑ: ΟΡΙΣΜΟΙ – ΒΑΘΜΙΔΕΣ – ΜΟΡΦΕΣ & ΑΙΤΙΑ -----	17
ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 1 -----	18 – 19
ΟΜΑΔΑ 2. Η ΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΦΩΥΕΡΜΠΑΧ – ΜΑΡΞ & ΧΟΚΙΝΓΚ -----	20
ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 2 -----	21 – 22
ΟΜΑΔΑ 3. Η ΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΝΙΤΣΕ – ΣΑΡΤΡ & ΦΡΟΥΝΤ -----	23
ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 3 -----	24 – 25
ΟΜΑΔΑ 4. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ & Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ & Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ... -----	26
ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 4 -----	27 – 29
ΟΜΑΔΕΣ 1, 2, 3, 4: ΑΝΤΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ & ΕΠΙΛΟΓΟΥ -----	30 – 32
ΟΜΑΔΕΣ 1, 2, 3, 4: ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΜΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ---	33
ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΩΝ 1, 2, 3, 4 -----	34 – 36
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ) -----	37 – 38

Η ΟΜΑΔΑ ΑΝΑ-ΚΟΙΝΟ-ΠΟΙΗΣΗ

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ / ΤΡΙΕΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΡΙΝΑ

ΚΑΤΣΑΡΔΗ ΑΝΔΡΙΑΝΝΑ

ΚΟΥΚΟΥ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ

ΚΟΥΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΚΥΡΙΜΗΣ ΜΑΡΙΝΟΣ

ΜΠΤΥΡΙΝΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ

ΠΕΤΡΕΝΚΟ ΙΟΥΛΙΑ

ΠΟΛΙΤΗ ΕΥΓΕΝΙΑ

ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΤΣΩΛΗ ΕΛΕΝΗ

ΦΟΥΝΤΟΥΚΑ ΧΡΥΣΗ

Η ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΑΣΠΡΟΓΕΡΑΚΑ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ (ΠΕ01)

ΑΝΤΙ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ & ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

«τ' είναι θεός; τι μη θεός; και τι τ' ανάμεσό τους»;

Γιώργος Σεφέρης

«Υπάρχει θεός ή μήπως δεν υπάρχει; Κι αν δεν υπάρχει, τότε τι μπορεί να τεθεί στη θέση του»;

...αναρωτιέται ο Νομπελίστας ποιητής μας **Γιώργος Σεφέρης**, εμπνέοντας την Ομάδα μας με το όνομα **«ΑναΚοινοΠοίηση»** να πραγματευθεί το πιο ζωτικής σημασίας, για την ανθρώπινη ύπαρξη, ερώτημα στη Δημιουργική Εργασία διάρκειας τεσσάρων (04) διδακτικών ωρών, που εκπονήσαμε στο μάθημα των Θρησκευτικών με γενικό τίτλο **«Το φαινόμενο της αθεΐας»**, και στόχο να απαντήσουμε στο κεντρικό ερώτημα, ερευνώντας η καθεμιά Ομάδα τα ακόλουθα ερωτήματα:

Ομάδα 1: Ποιος ο ορισμός, οι βαθμίδες, τα αίτια και οι μορφές της αθεΐας ως ΦιλοσοφικοΚοινωνικοΠολιτικοΘρησκευτικοΨυχολογικού φαινομένου;

Ομάδα 2: Ποιες οι θέσεις του Φώυερμπαχ, του Μαρξ και του Χόκινγκ σχετικά με την ύπαρξη του Θεού;

Ομάδα 3: Ποιες οι θέσεις του Νίτσε, του Σαρτρ και του Φρόυντ σχετικά με την ύπαρξη του Θεού;

Ομάδα 4: Ποιες οι θέσεις και η στάση της Εκκλησίας στο θέμα της αθεΐας και στα πλαίσια του διαλόγου με τα αθεϊστικά κινήματα και τις κοινωνικοπολιτικές οργανώσεις;

Για την εύρεση απαντήσεων στα ερωτήματα των Ομάδων αξιοποιήθηκαν:

1. Ο Φάκελος του μαθήματος των Θρησκευτικών της Β' Λυκείου «Θρησκεία και Κοινωνία», ΙΤΥΕ, «Διόφαντος», Αθήνα, 2018.
2. Το σχολικό εγχειρίδιο Δρίτσας, Δ, Μόσχος, Δ, Παπαλεξανδρόπουλος, Σ, Χριστιανισμός και Θρησκευτά, Β' Γενικού Λυκείου, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής ΙΤΥΕ, «Διόφαντος», Αθήνα, 2011.
3. Το σχολικό εγχειρίδιο Καριώτογλου, Α, Κεσόπουλος, Α, Παπαευαγγέλου, Π, Τσανανάς, Γ, Χριστιανισμός και Θρησκευτά, Β' Λυκείου, Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 1996.
4. Το σχολικό εγχειρίδιο Κιρμιζής, Α, Λιαλιαμπής, Π, Χριστοφορίδης, Β, Α' Λυκείου, «Θεολογία, Λατρεία και Ζωή της Εκκλησίας», Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 1997.
5. Το σχολικό εγχειρίδιο Πελεγρίνης, Θ, Αρχές Φιλοσοφίας, Β Ενιαίου Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης, Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2004.
6. Το διαδίκτυο.

Ο διαχρονικός και πάντοτε επίκαιρος χαρακτήρας του θέματος κίνησε την προσοχή και το ενδιαφέρον μας για την πραγμάτευσή του υπεύθυνα και αντικειμενικά, ώστε με την ανάρτηση της Εργασίας μας στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα του Σχολείου μας, να παρέχουμε κριτήρια αναγνώρισης του φαινομένου στη σύγχρονη πραγματικότητα, διαμόρφωσης άποψης και στάσης απέναντί του, καθώς και κλειδιά διαλόγου ανάμεσα σε ένθεους και άθεους.

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- 1. Με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα, επιμερισμός του θέματος σε υποθέματα, αυτοτελώς εξετασθέντα, ως προς τους κύριους και δευτερεύοντες όρους τους, από τις Ομάδες Εργασίας.**
- 2. Ένταξη των κύριων και δευτερευόντων όρων στις προτάσεις / απαντήσεις των Φύλλων Δημιουργικής Εργασίας από τις Ομάδες Εργασίας, με περιεχόμενο φιλοσοφικό, ιδεολογικοκοινωνικοπολιτικό, ιστορικό, ψυχολογικό, θρησκευτικό, λογοτεχνικό και φωτογραφικό από το αξιοποιήσιμο υλικό και τις πηγές (βιβλιογραφία – δικτυογραφία).**
- 3. Δημιουργία από την Ολομέλεια του πρωτότυπου εγχειρήματός της, του Θεματικού ΦωτοΚρυπτόΛεξου. Πρώτο βήμα από τις Ομάδες Εργασίας η ένταξη στον ΦωτοΚρυπτοΛεξικό πίνακα των φωτογραφιών με τους εκπροσώπους των κυριότερων αθεϊστικών κινήματων, δεύτερο βήμα η ένταξη των ΦωτοΚρυπτοΛεξικών όρων των υποθεμάτων (κύριων και δευτερευόντων) από τα φύλλα Δημιουργικής Εργασίας, τρίτο βήμα το, ανάλογο με τη φορά των όρων, μαρκάρισμα (οριζόντιο απ' τ' αριστερά προς τα δεξιά ή απ' τα δεξιά προς τ' αριστερά, κάθετο από πάνω προς τα κάτω ή από κάτω προς τα πάνω και διαγώνιο απ' τ' αριστερά προς τα δεξιά και από κάτω προς τα πάνω ή από πάνω προς τα κάτω, και απ' τα δεξιά προς τ' αριστερά και από κάτω προς τα πάνω ή από πάνω προς τα κάτω) και τέταρτο βήμα η δημιουργία των μη θεματικών γενικών όρων, και η ένταξή τους στον ΦωτοΚρυπτοΛεξικό πίνακα, (αντί για τη συμπλήρωση των κενών κελιών με τυχαία γράμματα), «για την ευχαρίστηση του παιχνιδιού και το ακόνισμα της γλώσσας και του μυαλού».**
- 4. Δημιουργία του ΦωτοΚρυπτόΛεξου δίχως το μαρκάρισμα των όρων του.**

**Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ
ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΟ-ΠΟΙΗΣΗ
ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ «ΑΘΕΪΑ»**

	A	Θ	Ε	Ω	Ρ	Ι	Α	Σ	Ο	Μ	Σ	Ι	Λ	Υ	Α	Ι	Σ	Ω	Ν	Γ	Ο	Τ	Υ	Α	Τ						
	Υ	Χ	Σ	Ι	Α	Μ	Α	Δ	Ι	Α	Λ	Ο	Γ	Ο	Α	Α	Ψ	Α	Ρ	Χ	Ε	Σ	Α	Ρ	Α						
	Μ	Ε	Σ	Α	Φ	Ε	Γ	Ρ	Σ	Ω	Φ	Η	Σ	Θ	Ι	Ρ	Κ	Υ	Σ	Ω	Σ	Τ	Ο	Υ	Ο						
	Φ	Ν	Ι	Ι	Α	Ν	Ν	Η	Ν	Ο	Μ	Ι	Ε	Ο	Σ	Ι	Α	Τ	Χ	Ε	Σ	Η	Τ	Λ	Τ						
Σ	Ε	Ρ	Α	Τ	Β	Υ	Σ	Ο	Ω	Σ	Ε	Η	Ρ	Ι	Ο	Ρ	Θ	Ο	Λ	Ο	Γ	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ	Ε	Ι	Λ	Υ	
Υ	Ο	Ρ	Σ	Ο	Ο	Α	Υ	Μ	Σ	Η	Τ	Ω	Σ	Κ	Κ	Ε	Η	Μ	Ο	Π	Ρ	Α	Κ	Τ	Ε	Ο	Π	Φ	Σ	Λ	
Μ	Ε	Ι	Λ	Σ	Κ	Θ	Ν	Ο	Τ	Σ	Χ	Τ	Ο	Η	Ε	Ι	Σ	Α	Ο	Ρ	Λ	Β	Ι	Ο	Τ	Σ	Ι	Π	Ο	Η	
Π	Π	Ι	Η	Τ	Α	Ε	Ε	Ι	Ι	Ι	Η	Μ	Η	Δ	Ε	Ν	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ	Α	Λ	Σ	Ο	Τ	Σ	Ι	Ρ	Χ	
Α	Α	Ι	Χ	Ο	Κ	Ο	Π	Π	Κ	Σ	Τ	Α	Φ	Ο	Ι	Ο	Ο	Ξ	Κ	Β	Ι	Τ	Α	Λ	Ι	Σ	Τ	Ι	Κ	Η	
Ν	Ε	Ρ	Ο	Γ	Γ	Ι	Ε	Λ	Ι	Θ	Ω	Μ	Α	Ο	Ν	Η	Κ	Θ	Ε	Ο	Λ	Ο	Γ	Ι	Α	Φ	Η	Λ	Ε	Μ	
	Κ	Ε	Ν	Ν	Ι	Τ	Σ	Ε	Α	Ν	Ω	Γ	Α	Σ	Ρ	Σ	Λ	Λ	Ο	Γ	Ι	Κ	Η	Ε	Μ						
	Ι	Φ	Ω	Υ	Ε	Ρ	Μ	Π	Α	Χ	Α	Ο	Ζ	Η	Α	Λ	Ο	Η	Ω	Ζ	Δ	Σ	Σ	Γ	Ο						
	Ν	Σ	Σ	Ο	Α	Μ	Ο	Ν	Β	Θ	Θ	Δ	Ι	Σ	Τ	Α	Γ	Μ	Ο	Σ	Α	Κ	Α	Α	Ν						
	Γ	Κ	Η	Α	Κ	Α	Σ	Ι	Α	Θ	Ε	Τ	Ι	Κ	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ	Τ	Α	Ι	Τ	Ι	Ι						
Σ	Ν	Μ	Κ	Ι	Δ	Λ	Α	Ρ	Ο	Τ	Θ	Ε	Ι	Ι	Η	Π	Α	Γ	Α	Ε	Σ	Ι	Ρ	Ρ	Σ	Τ	Σ	Μ	Α	Ε	
Ο	Ε	Ι	Κ	Υ	Π	Α	Ρ	Ξ	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ	Ν	Α	Σ	Ε	Ι	Ξ	Α	Α	Ι	Ω	Ν	Τ	Ν	Μ	Ε	Η	Θ	
Ε	Δ	Α	Ν	Θ	Ρ	Ω	Π	Ο	Θ	Ε	Ι	Σ	Μ	Ο	Σ	Ο	Ρ	Ω	Ν	Ε	Ε	Λ	Χ	Γ	Α	Ρ	Ο	Σ	Ε	Ζ	
Θ	Η	Α	Ι	Τ	Ι	Α	Ο	Η	Κ	Ι	Δ	Σ	Ο	Κ	Ι	Τ	Κ	Α	Ρ	Π	Ρ	Τ	Η	Ρ	Ε	Ε	Σ	Σ	Ε	Η	
Α	Μ	Η	Τ	Σ	Υ	Σ	Σ	Χ	Ε	Σ	Ε	Ι	Σ	Σ	Κ	Ο	Π	Ο	Μ	Ο	Ν	Ε	Σ	Θ	Η	Π	Η	Ι	Α	Σ	
Η	Κ	Ο	Ι	Ν	Ω	Ν	Ι	Κ	Η	Μ	Σ	Φ	Ο	Σ	Ε	Ε	Ν	Ε	Γ	Υ	Δ	Ο	Ξ	Α	Ε	Μ	Λ	Α	Θ	Η	
	Ε	Υ	Θ	Υ	Ν	Η	Κ	Ο	Ι	Ν	Ω	Ν	Ι	Κ	Ο	Π	Ο	Λ	Ι	Τ	Ι	Κ	Η	Ι	Α						
	Ν	Ε	Υ	Ρ	Ω	Σ	Η	Σ	Ο	Π	Ω	Ρ	Θ	Ν	Α	Ρ	Ε	Π	Υ	Μ	Ο	Ρ	Φ	Η	Α						
	Π	Α	Τ	Ε	Ρ	Α	Ο	Ν	Ε	Μ	Ο	Ν	Ι	Α	Φ	Η	Υ	Γ	Γ	Ε	Λ	Η	Λ	Λ	Α						
	Χ	Ρ	Ι	Σ	Τ	Ι	Α	Ν	Ο	Ι	Θ	Ε	Σ	Ε	Ι	Σ	Ε	Λ	Ε	Υ	Θ	Ε	Ρ	Ι	Α						

**Η ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟ-
ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΟ-ΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ «ΑΘΕΪΑ»**

ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ)

ΘΕΩΡΙΑ, ΔΙΑΛΟΓΟ, ΑΡΧΕΣ, ΑΡΑ, ΜΕΣΑ, ΣΩΣΤΟ, ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, ΠΡΑΚΤΕΟ, ΜΗΔΕΝΙΣΜΟΣ, ΤΑΦΟΙ, ΒΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ, ΘΩΜΑ, ΘΕΟΛΟΓΙΑ, ΝΙΤΣΕ, ΛΟΓΙΚΗ, ΦΩΥΕΡΜΠΑΧ, ΔΙΣΤΑΓΜΟΣ, ΘΕΤΙΚΙΣΜΟΣ, ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΣ, ΑΝΘΡΩΠΟΘΕΪΣΜΟΣ – ΑΝΘΡΩΠΟ, ΣΧΕΣΕΙΣ, ΣΚΟΠΟ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΔΟΞΑ, ΛΑΘΗ, ΕΥΘΥΝΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΝΕΥΡΩΣΗ, ΜΟΡΦΗ, ΠΑΤΕΡΑ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ, ΘΕΣΕΙΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ)

ΥΛΙΣΜΟΣ, ΤΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ, ΙΣΧΥ, ΦΩΣ, ΠΙΣΤΟΙ, ΧΡΙΣΤΟΣ, ΜΕΛΗ, ΑΓΩΝΑ, ΟΛΑ, ΖΩΗ, ΑΓΑΠΗ, ΑΞΙΕΣ, ΑΙΤΙΑ, ΔΙΚΗ, ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ, ΣΥΣΤΗΜΑ, ΓΕΝΕΕΣ, ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ – ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟ – ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ.

ΚΑΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΠΑΝΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ)

ΣΥΜΠΑΝ, ΜΙΑ, ΧΟΚΙΝΓΚ, ΝΤΟΣΤΟΓΕΦΣΚΙ, ΓΝΩΣΗ, ΑΘΕΟΙ, ΑΣΥΝΕΠΕΙΑ, ΝΟΜΟΙ – ΝΟΜΟ, ΜΑΡΞ, ΑΓΝΩΣΤΙΚΙΣΜΟΣ, ΡΗΣΗ, ΝΙΤΣΕΪΣΜΟΣ, ΒΑΘΜΙΔΕΣ, ΘΕΟΣ – ΘΕΟ, ΑΘΕΪΣΜΟΣ – ΑΘΕΪΣΜΟ, ΝΑΖΙ, ΝΟΗΣΗ, ΑΙΣΘΗΣΙΟΚΡΑΤΙΑ, ΚΑΛΟ, ΑΥΤΟΠΡΟΒΟΛΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΣΜΟΣ, ΥΛΗ.

ΚΑΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ)

ΑΘΕΟΣ, ΜΗΔΕΝ, ΚΑΚΟ, ΛΑΟΥ – ΛΑΟ, ΟΝ, ΙΕΡΟ, ΜΟΙΡΑ, ΣΤΑΣΗ, ΜΠΕΡΝΤΙΑΓΕΦ.

ΔΙΑΓΩΝΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ)

ΜΟΡΦΕΣ, ΠΕΡΑ, ΑΠΙΣΤΙΑ, ΙΗΣΟΥ, ΕΠΙΣΤΗΜΗ – ΠΙΣΤΗ, ΧΩΡΙΣ, ΑΓΝΟΙΑ, ΚΟΛΑΣΗ, ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ – ΑΝΑΣΤΑΣΗ, ΕΜΠΕΙΡΙΑ, ΦΡΟΥΝΤ.

ΔΙΑΓΩΝΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ)

ΝΕΚΡΟΣ, ΟΦΕΛΟΣ, ΕΞΙ, ΕΓΩΙΣΜΟΣ, ΖΗΜΙΑ.

ΔΙΑΓΩΝΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΠΑΝΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ)

ΑΡΝΗΣΗ, ΨΥΧΙΚΟ, ΤΑΥΤΙΣΗ, ΑΘΕΪΑ, ΣΑΡΤΡ, ΟΣΑ, ΧΡΗΜΑ, ΑΛΗΘΕΙΑ.

ΔΙΑΓΩΝΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΠΑΝΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ)

ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ, ΑΘΕΪΣΤΗΣ, ΔΥΝΑΜΗ, ΕΞΩ, ΘΕΣΗ.

The crossword puzzle grid is 20 columns wide and 20 rows high. It contains portraits of Galileo Galilei (top left), Albert Einstein (top right), Isaac Newton (middle left), and Johannes Kepler (middle right). The grid is filled with Greek letters, and red arrows indicate the paths of the words. The words are:

- Galileo Galilei:** ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ, ΠΑΤΗΡ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΕΥΡΕΤΗΣ ΤΗΣ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΓΡΑΦΕΥΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ.
- Albert Einstein:** ΑΙΝΣΤΑΙΝ, ΕΥΡΕΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΣΑΝΤΙΜΟΧΕΛΩΣ, ΑΝΑΓΡΑΦΕΥΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ.
- Isaac Newton:** ΝΕΥΤΩΝ, ΕΥΡΕΤΗΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ, ΑΝΑΓΡΑΦΕΥΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ.
- Johannes Kepler:** ΚΕΠΛΕΡ, ΕΥΡΕΤΗΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ, ΑΝΑΓΡΑΦΕΥΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ.

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ 1

**ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ)
ΚΑΤΣΑΡΔΗ ΑΝΔΡΙΑΝΝΑ
ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ**

ΟΜΑΔΑ 2

**ΚΟΥΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ)
ΚΥΡΙΜΗΣ ΜΑΡΙΝΟΣ
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ
ΦΟΥΝΤΟΥΚΑ ΧΡΥΣΗ**

ΟΜΑΔΑ 3

**ΠΕΤΡΕΝΚΟ ΙΟΥΛΙΑ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ)
ΜΠΙΤΥΡΙΝΗ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΤΣΩΛΗ ΕΛΕΝΗ**

ΟΜΑΔΑ 4

**ΠΟΛΙΤΗ ΕΥΓΕΝΙΑ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ)
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΜΑΡΙΝΑ
ΚΟΥΚΟΥ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ**

ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

ΟΜΑΔΑ 1

ΑΘΕΪΑ: ΟΡΙΣΜΟΙ – ΒΑΘΜΙΔΕΣ

ΜΟΡΦΕΣ & ΑΙΤΙΑ

ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 1

ΟΙ ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΙΚΟΙ ΟΡΟΙ & Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΑΘΕΪΑ είναι το **ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ** άρνησης της ύπαρξης ή της παρουσίας του Θεού, που είναι τόσο παλαιό όσο και το φαινόμενο κατάφασης της ύπαρξης και παρουσίας του Θεού από τον **ΑΝΘΡΩΠΟ**.

ΑΘΕΪΣΤΗΣ είναι ο δεχόμενος την **ΑΡΝΗΣΗ** της ύπαρξης ή της παρουσίας του Θεού.

ΑΘΕΪΣΜΟΣ ονομάζεται η φιλοσοφική, η θεωρητική θεμελίωση της αθεΐας που άλλοτε είναι φανερή κι άλλοτε συγκαλυμμένη.

Υπάρχουν διάφορες αποχρώσεις αθεΐας, από την εποχή των Πρωτοπλάστων μέχρι σήμερα, με κοινό σημείο την **ΑΡΝΗΣΗ** του Θεού.

Οι κυριότερες **ΒΑΘΜΙΔΕΣ** αθεΐας είναι ο **ΔΙΣΤΑΓΜΟΣ** να αποδεχθεί κάποιος υπέρλογες **ΑΡΧΕΣ** και αλήθειες, ο **ΑΓΝΩΣΤΙΚΙΣΜΟΣ**, που υποστηρίζει ότι η μη βεβαιότητα του υπερφυσικού καθιστά αδύνατη τη **ΓΝΩΣΗ** του, και η αδιαφορία / ψυχρότητα για την ύπαρξη του υπερφυσικού.

ΜΟΡΦΕΣ του σύγχρονου αθεϊσμού είναι ο **ΜΗΔΕΝΙΣΜΟΣ**, ο **ΥΛΙΣΜΟΣ**, ο **ΑΘΕΟΣ ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΣ**, ο **ΝΙΤΣΕΙΣΜΟΣ**, η **ΑΙΣΘΗΣΙΟΚΡΑΤΙΑ**, ο **ΘΕΤΙΚΙΣΜΟΣ**, ο **ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΑΘΕΪΣΜΟΣ**, κ.α.

Τα **ΑΙΤΙΑ** της αθεΐας που εντοπίζονται στην ιστορία των αθεϊστικών κινημάτων, όπου ο **ΘΕΟΣ** και η θρησκεία απορρίπτονται στο όνομα της **ΛΟΓΙΚΗΣ**, της φύσης του ανθρώπου και της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ** του, της **ΖΩΗΣ**, της χειραφέτησης και του κοινωνικού **ΚΑΚΟΥ**, παρουσιάζονται ως φιλοσοφικά, επιστημονικά, υπαρξιακά, κοινωνικά, κ.α., όπως ο **ΕΓΩΙΣΜΟΣ**, η **ΑΓΝΟΙΑ**, ο αρνητικός τρόπος **ΖΩΗΣ**, ο **ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ**, η υλιστική θεώρηση του κόσμου, και η **ΑΣΥΝΕΠΕΙΑ** ανάμεσα στην πίστη και τη **ΖΩΗ** πολλών θρησκευομένων, καθώς τα **ΛΑΘΗ** τους χρεώνονται στον **ΘΕΟ**.

ΟΜΑΔΑ 2

Η ΑΘΕΪΑ ΤΩΝ ΦΩΥΕΡΜΠΑΧ

ΜΑΡΕ & ΧΟΚΙΝΓΚ

ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 2

ΟΙ ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΙΚΟΙ ΟΡΟΙ & Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το σύστημα της αθεΐας του **ΦΩΥΕΡΜΠΑΧ**, που αρνείται τον **ΘΕΟ** στο όνομα του ανθρώπου, ονομάστηκε «**ΑΝΘΡΩΠΟΘΕΪΣΜΟΣ**», γιατί στο κέντρο της φιλοσοφικής θεωρίας του θέτει τον **ΑΝΘΡΩΠΟ** στη σχέση του με τους άλλους.

Η έννοια του Θεού, σύμφωνα με τον **ΦΩΥΕΡΜΠΑΧ**, είναι πλασματική και νοείται ως **ΑΥΤΟΠΡΟΒΟΛΗ** του ανθρώπου προς τα **ΕΞΩ**, προς ένα αόριστο επέκεινα.

Επομένως, κάθε λόγος για τον **ΘΕΟ** είναι λόγος για τον **ΑΝΘΡΩΠΟ**, δηλαδή κάθε **ΘΕΟΛΟΓΙΑ** είναι ανθρωπολογία και κάθε θρησκεία είναι μια **ΜΟΡΦΗ** αυτολατρείας του ανθρώπου. Αυτό λοιπόν που χρειάζεται ο **ΑΝΘΡΩΠΟΣ** είναι η **ΤΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ** [1], δηλαδή η **ΤΑΥΤΙΣΗ** της **ΓΝΩΣΗΣ** του για τον **ΘΕΟ** με τη **ΓΝΩΣΗ** του για τον **ΑΝΘΡΩΠΟ**, ώστε **ΘΕΟΛΟΓΙΑ** και ανθρωπολογία να γίνουν ένα.

Ο **ΜΑΡΞ**, ο θεμελιωτής του επαναστατικού σοσιαλισμού (κομμουνισμού) που επιδίωξε την **ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ** των λαϊκών μαζών για την επικράτηση της **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ** δικαιοσύνης, εισηγήθηκε την **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΘΕΪΑ** που πηγάζει από τον διαλεκτικό και ιστορικό **ΥΛΙΣΜΟ**, δηλαδή τη συνέπεια της αντιστροφής του εγγελιανού σχήματος «**ΘΕΣΗ**, αντίθεση, σύνθεση» που όμως στη μαρξιστική σκέψη αφορά στην **ΥΛΗ** και όχι στο Πνεύμα.

«Η θρησκεία», σύμφωνα με τον **ΜΑΡΞ**, είναι το όργανο εκμετάλλευσης των φτωχών και αδυνάτων από τους πλούσιους και δυνατούς, «είναι» δηλαδή, σύμφωνα με την πιο γνωστή ίσως γι' αυτήν **ΡΗΣΗ**, «το όπιο του ΛΑΟΥ», που θα καταργηθεί αυτόματα όταν ο λαός εγκαθιδρύσει την αταξική κοινωνία, και τη θέση της θα πάρει η **ΕΠΙΣΤΗΜΗ** που θα λύσει **ΟΛΑ** τα προβλήματα του ανθρώπου. Όμως, επειδή από τα αθεϊστικά καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού η θρησκεία αντιμετωπίστηκε ως «όπιο για το ΛΑΟ», σε ορισμένες περιπτώσεις η θρησκεία και η Εκκλησία περιορίστηκαν ή διώχθηκαν.

Ο Βρετανός φυσικομαθηματικός και κοσμολόγος Στίβεν **ΧΟΚΙΝΓΚ** υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει **ΘΕΟΣ**, και ότι η **ΕΠΙΣΤΗΜΗ** μπορεί να εξηγήσει καλύτερα το **ΣΥΜΠΑΝ** από ό,τι μια θρησκεία.

Για τον **ΧΟΚΙΝΓΚ** –και πολλούς άλλους επιστήμονες– οι **ΝΟΜΟΙ** της βαρύτητας, της σχετικότητας, της κβαντομηχανικής, κ.α. είναι αρκετοί για να εξηγήσουν τα πάντα στο **ΣΥΜΠΑΝ**.

«Είμαστε ο καθένας ελεύθερος να πιστέψει ό,τι θέλει. Κατά την άποψή μου, η απλούστερη εξήγηση είναι ότι δεν υπάρχει **ΘΕΟΣ**. Κανείς δεν δημιούργησε το **ΣΥΜΠΑΝ** και κανείς δεν κατευθύνει τη **ΜΟΙΡΑ** μας», γράφει ο **ΧΟΚΙΝΓΚ**.

---

[1] Ο όρος «**ΤΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ**» δημιουργήθηκε από την Ομάδα «ΑναΚοινοΠοίηση» για να ορίσει την αληθινή, κατά τον Φώυερμπαχ, αυτογνωσία (αυτοσυνειδησία) της ανθρωπότητας που θα προκύψει μετά από την ταύτιση Θεολογίας και Ανθρωπολογίας.

ΟΜΑΔΑ 3

Η ΑΘΕΪΑ ΤΩΝ ΝΙΤΣΕ

ΣΑΡΤΡ & ΦΡΟΥΝΤ

ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 3

ΟΙ ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΙΚΟΙ ΟΡΟΙ & Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο **ΝΙΤΣΕ** εκπροσωπεί τη **ΒΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ** – μηδενιστική **ΑΘΕΪΑ**. Αφετηρία της θεωρίας του είναι ο **ΜΗΔΕΝΙΣΜΟΣ**, που αρνείται την ύπαρξη του Θεού, ιδιαίτερα του χριστιανικού, εξαιτίας και της αρνητικής προσωπικής θρησκευτικής του **ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ**, με τη διακήρυξη «ο **ΘΕΟΣ** είναι **ΝΕΚΡΟΣ**».

Επηρεασμένος από τον **ΦΩΥΕΡΜΠΑΧ** συνεχίζει τη βουλησιαρχία του Σοπενχάουερ, μεταβάλλοντας τη βούληση για **ΖΩΗ** σε βούληση για **ΔΥΝΑΜΗ**, μέσω της οποίας ο άνθρωπος θα ξεπεράσει τον εαυτό του για να γίνει **ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ**, θυσιάζοντας όλες τις ηθικές **ΑΡΧΕΣ** και **ΑΞΙΕΣ** για να πάρει τη θέση του νεκρού Θεού. Τις αντιλήψεις του για τον **ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟ** έκαναν πράξη οι **ΝΑΖΙ**, όπως εκείνοι τις αντιλαμβάνονταν, και ο **ΝΙΤΣΕ** έγινε πρόδρομος του εθνικοσοσιαλισμού στην ίδια του τη χώρα.

Για τον **ΙΗΣΟΥ** μιλάει με συμπάθεια, αλλά δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη **ΣΤΑΣΗ** του πάνω στον Σταυρό, ενώ θεωρεί ότι οι μαθητές Του και η πρώτη Εκκλησία Τον παρανόησαν και Τον παραμόρφωσαν. Γι' αυτό λέει ότι «οι Εκκλησίες είναι **ΤΑΦΟΙ** και τύμβοι του Θεού».

Ο **ΣΑΡΤΡ**, βασικός εκφραστής της φιλοσοφίας του υπαρξισμού, συντάχτηκε προς τη διακήρυξη του **ΝΙΤΣΕ** ότι ο **ΘΕΟΣ** έχει πεθάνει και κατά συνέπεια δεν θα μπορούσε κανείς ν' αναζητήσει κάποιο στήριγμα σ' αυτόν, αλλά,

αντίθετα προς το ηθικό πρότυπο του Υπερανθρώπου, ο **ΣΑΡΤΡ** ισχυρίζεται ότι κανείς δεν υπόκειται σε κανένα πρότυπο και ότι το ηθικά **ΣΩΣΤΟ** ανήκει στην απόλυτη δικαιοδοσία τού καθενός ξεχωριστά.

Ο **ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΣ** του θεωρεί ότι ο, εξελισσόμενος μέχρι το θάνατό του, **ΑΝΘΡΩΠΟΣ** δεν είναι **ΟΝ**, αλλά μη **ΟΝ**, δηλαδή **ΜΗΔΕΝ**. Με τον θάνατό του από **ΜΗΔΕΝ** γίνεται (το) **ΟΝ**, που μόνος του ο ίδιος, δίχως **ΘΕΟ** και με δικές του ηθικές **ΑΞΙΕΣ** δημιούργησε, γιατί «είναι καταδικασμένος να είναι ελεύθερος», αν δεν θέλει να αλλοτριώσει την ύπαρξή του, δηλαδή να διαμορφώσει μια άλλη ύπαρξη διαφορετική από τη **ΔΙΚΗ** του.

Επειδή στις, εξ' ορισμού, ανταγωνιστικές κοινωνικές **ΣΧΕΣΕΙΣ** είναι διαρκής ο κίνδυνος της αλλοτρίωσης της συνείδησης του καθενός από τους άλλους, στον ανελέητο **ΑΓΩΝΑ** του καθενός εναντίον των άλλων για την αποτροπή της αλλοτρίωσής του από αυτούς και την διαφύλαξη της ελευθερίας του, οι άλλοι είναι η **ΚΟΛΑΣΗ** του.

Ο **ΦΡΟΥΝΤ**, εισηγητής της ψυχαναλυτικής αθεΐας, ενώ δεχόταν ότι η ψυχανάλυση δεν έχει ως συνέπεια την **ΑΘΕΪΑ**, διακήρυττε ότι ήταν **ΑΘΕΟΣ**.

Σύμφωνα με τη **ΘΕΩΡΙΑ** του, επειδή ο άνθρωπος αδυνατεί να αντιμετωπίσει τις υπέρτατες δυνάμεις της φύσης και της **ΜΟΙΡΑΣ**, τις προσωποποιεί και υποσυνείδητα δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης, δίνοντάς τους τη δεσπόζουσα μορφή του αυστηρού **ΠΑΤΕΡΑ** της πρωτόγονης περιόδου της ανθρωπότητας. Έτσι η μορφή του **ΠΑΤΕΡΑ**, κατά τον **ΦΡΟΥΝΤ**, λειτούργησε ως πρότυπο του Θεού που δημιούργησαν οι μετέπειτα **ΓΕΝΕΕΣ**.

Ο **ΦΡΟΥΝΤ** θεωρεί τη θρησκεία «**ΨΥΧΙΚΟ** νηπιασμό», μια «**ΝΕΥΡΩΣΗ**», από την οποία πολιτιστικώς πρέπει να περάσει ο καθένας στην πορεία του από την παιδικότητα στην ωριμότητα.

ΟΜΑΔΑ 4

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ & Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ & Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΕΝΘΕΩΝ & ΑΘΕΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ 4

ΟΙ ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΙΚΟΙ ΟΡΟΙ & Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τον μεγάλο φιλόσοφο και χριστιανό στοχαστή Νικολάι **ΜΠΕΡΝΤΙΑΓΕΦ**, «η φοβερότερη μορφή αθεΐας σίγουρα δεν είναι αυτή που εμφανίζεται στον στρατευμένο και παράφορο **ΑΓΩΝΑ** εναντίον της ιδέας του ίδιου του Θεού, αλλά αυτή που εμφανίζεται στην **ΑΘΕΪΑ** της πρακτικής **ΖΩΗΣ**, στην αδιαφορία και στην ψυχρότητα. Αυτή τη μορφή αθεΐας (σ.τ.Ο. **ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΑΘΕΪΣΜΟΣ**) συχνά τη συναντάμε στους κατ' όνομα χριστιανούς. Η παράφορη εξέγερση και πάλη κατά του Θεού μπορεί να οδηγήσουν σε περισσότερο **ΦΩΣ** και σε υψηλότερη μορφή θρησκευτικής σκέψης. Η **ΑΘΕΪΑ** ακόμη μπορεί να είναι και εξυπηρετική... μπορεί να είναι ένα μέσο αποκαθαρμού και απελευθέρωσης από δουλικές αντιλήψεις περί Θεού, οι οποίες είναι παραμορφώσεις του κοινωνιομορφισμού, (σ.τ.Ο. δηλαδή των περί Θεού ιδεών που αντανακλούν τις κοινωνικές **ΣΧΕΣΕΙΣ** δουλείας – κυριαρχίας με τις οποίες είναι συνυφασμένη η ιστορία της ανθρωπότητας). Η αγανάκτηση που οι **ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ** δείχνουν έναντι των αθεϊστών και της στρατευμένης αθεΐας, συχνά είναι ευτελής, διότι είναι οι δικές τους παραμορφωμένες αντιλήψεις για το **ΘΕΟ** και ο δικός τους **ΑΘΕΟΣ** βίος που προκαλούν αυτή την **ΑΘΕΪΑ**. Απέδωσαν στον **ΘΕΟ** τις χειρότερες ιδιότητες: αυτοϊκανοποίηση, ανόητη εμμόνη, θηριωδία και **ΑΓΑΠΗ** για την πιο χαμηλή υποταγή».

Η **ΡΗΣΗ** «πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τη **ΑΠΙΣΤΙΑ**», δηλαδή «Πιστεύω, Κύριε! Αλλά βοήθησέ με, γιατί η **ΠΙΣΤΗ** μου δεν είναι δυνατή» (Μκ 9, 23), έχει την ίδια **ΙΣΧΥ** με την **ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ** του **ΘΩΜΑ**, που επειδή αγαπούσε τον Κύριό Του και είχε μείνει πιστός στη μνήμη Του, ο **ΧΡΙΣΤΟΣ** τον βοήθησε στην πίστη του ικανοποιώντας το αίτημά του,

σε αντίθεση με την **ΑΡΝΗΣΗ** Του σε όσους μισώντας Τον, Του ζητούσαν ένα θαύμα για να Τον πιστέψουν, επειδή, όπως λέει ο **ΝΤΟΣΤΟΓΕΦΣΚΙ** στους αδερφούς Καραμαζώφ, «ποτέ δεν θέλησε τη δουλική έξαρση τρομοκρατημένων σκλάβων, αλλά την ελεύθερη **ΑΓΑΠΗ** των ανθρώπων που Τον ακολουθούν ελεύθερα και που, αντί να υπακούνε στον παλιό αυστηρό **ΝΟΜΟ**, έπρεπε με ελεύθερη καρδιά ν' αποφασίζουν ποιο είναι το **ΚΑΛΟ** και ποιο το **ΚΑΚΟ** έχοντας μοναδικό τους οδηγό τη μορφή Του».

Η Εκκλησία του Χριστού που στον σύγχρονο πλουραλιστικό κόσμο θεωρεί ότι, σύμφωνα με τη **ΡΗΣΗ** του αρχηγού της **ΙΗΣΟΥ** Χριστού, «**όποιος δεν είναι εναντίον της είναι με το μέρος της**» (Μκ. 9, 40) διαλέγεται κριτικά με τον κόσμο και συνεργάζεται με τα κοινωνικοπολιτικά **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ**, αποκλείοντας την **ΤΑΥΤΙΣΗ** της με αυτά και την όποια υποχώρηση / παραχώρηση από την **ΠΙΣΤΗ** της. Αντίθετα, μια **ΣΤΑΣΗ** απομόνωσης, φυγής ή έχθρας απέναντι στον κόσμο θ' αποτελούσε προδοσία για την Εκκλησία, επειδή θα στερούσε από την ανθρωπότητα την ελπίδα της ανακαίνισης και μεταμόρφωσής της, αφού η χριστιανική **ΠΙΣΤΗ**, πέρα και πάνω από ιδεολογικοπολιτικές αντιθέσεις, μπορεί να γίνει η συνεκτική **ΔΥΝΑΜΗ** που θα μεταβάλλει την ανθρωπότητα σε μια παγκόσμια αδελφική κοινότητα.

Κοινά σημεία για έναν γόνιμο και εποικοδομητικό **ΔΙΑΛΟΓΟ** και μια αγαστή και αποτελεσματική συνεργασία, στη βάση των οποίων καλούνται ν' αγωνιστούν ένθεοι και **ΑΘΕΟΙ**, είναι η **ΑΛΗΘΕΙΑ**, η **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ**, η **ΕΥΘΥΝΗ**, και η **ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ**.

Το **ΠΡΑΚΤΕΟ** είναι οι χριστιανοί να συνεργάζονται με τις άλλες κοινωνικές δυνάμεις, στα πλαίσια του αλληλοσεβασμού και της ισοτιμίας, για την επικράτηση της ειρήνης και της κοινωνικής δικαιοσύνης, την κατάργηση των εξοπλισμών, των κοινωνικών διακρίσεων, του εθνοφυλετισμού, κ.τ.λ., χωρίς ποτέ να ξεχνούν την ταυτότητά τους και πράττοντας πάντοτε ως **ΜΕΛΗ** του Σώματος του Χριστού.

ΑΝΤΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ & ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Τελικά, ποια είναι τα κριτήρια επιλογής ανάμεσα σε θεισμό ή αθεισμό;

«Ο αθεισμός είναι το πιο τολμηρό δόγμα, γιατί είναι η υποστήριξη μιας καθολικής άρνησης».

G. K. Chesterton

Το **ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ «ΑΘΕΪΑ»**, όπως ήδη φάνηκε, χρονολογείται από την εποχή εμφάνισης του όντος που ονομάζεται **«ΑΝΘΡΩΠΟΣ»**, και είναι πολυσύνθετο και πολύπτυχο τόσο στην προέλευση όσο και στην έκφρασή του.

Ωστόσο, οι **ΘΕΣΕΙΣ** των **ΕΞΙ** κορυφαίων της αθεΐας, όχι μόνο επειδή δεν θεμελιώνονται αντικειμενικά με τεκμηριωμένα φιλοσοφικά και επιστημονικά επιχειρήματα αλλά και επειδή βασίζονται σε φιλοσοφικά ή ιδεολογικά δόγματα, δεν παράγουν **ΓΝΩΣΗ** που θα μπορούσε να αποδειχθεί και να πείσει αλλά προσωπικές ερμηνείες, υποθέσεις και γνώμες των εισηγητών τους που πείθουν μόνον όσους επιλέγουν να πειστούν, επειδή τους εκφράζουν και τους ίδιους αυτές οι γνώμες. Αξιοπρόσεκτο, για όσους θεωρούν τη γλώσσα ως το πιο ακριβές όργανο ανατομίας της πραγματικότητας, είναι ότι στον όρο **«ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ»** εμπεριέχεται η **«ΑΝΑΣΤΑΣΗ»**, ενώ στον όρο **«ΕΠΙΣΤΗΜΗ»** εμπεριέχεται η **«ΠΙΣΤΗ»**.

Όσο για «τα δόγματα της Εκκλησίας» που, σύμφωνα με τον **ΜΠΕΡΝΤΙΑΓΕΦ**, «δεν είναι διανοήματα, δεν είναι γνώσεις του καθαρού λόγου», αλλά «μυστικά γεγονότα εντός του πνεύματος», «κατανοούνται όχι ως αντικείμενα καθαρής **ΝΟΗΣΗΣ**, αλλά ως πνευματική **ΕΜΠΕΙΡΙΑ**, ως βιώματα μυστικά». Άλλωστε, ο **ΘΕΟΣ** δεν ταυτίζεται με τις όποιες Θεολογίες, αφού είναι απείρως πιο **ΠΕΡΑ** από **ΟΣΑ** λέγονται γι' Αυτόν.

«Η υπόθεση» δε, σύμφωνα με τον ίδιο στοχαστή, «πως η **ΕΠΙΣΤΗΜΗ** απέδειξε πως ο **ΘΕΟΣ** δεν υπάρχει, δεν έγινε από την ίδια την **ΕΠΙΣΤΗΜΗ**, αλλά από μια φιλοσοφική **ΘΕΩΡΙΑ** με την οποία σχετίστηκε. Ο **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΣΜΟΣ** δεν είναι **ΕΠΙΣΤΗΜΗ**, παρά μια φιλοσοφία, η οποία προϋποθέτει μια **ΠΙΣΤΗ**». Εξάλλου, όπως λέει ο **ΝΤΟΣΤΟΓΕΦΣΚΙ** στον «Ηλίθιο», «η ουσία του θρησκευτικού συναισθήματος δεν μπορεί να υπαχθεί σε καμιά **ΛΟΓΙΚΗ** και είναι απρόσιτη στον κάθε **ΑΘΕΪΣΜΟ**», ενώ κατά τον Μ. Μπέγζο, «**ΠΙΣΤΗ** και **ΕΠΙΣΤΗΜΗ** είναι διάφοροι αλλά όχι αδιάφοροι μεταξύ τους... Διαφέρουν στη μέθοδο, στα **ΜΕΣΑ**, στους σκοπούς, αλλά δεν αδιαφορούν η **ΜΙΑ** για την άλλη, ούτε παραμένουν αδιάφορες για τον **ΑΝΘΡΩΠΟ** και την ιστορία, ούτε πάλι είναι άσχετες με τον Πολιτισμό μας».

Είναι γεγονός ότι η **ΑΘΕΪΑ** ως **ΘΕΩΡΙΑ** και πράξη έχει τη **ΔΙΚΗ** της ιστορία. Είναι επίσης γεγονός ότι όπου συνετέλεσε να περιοριστεί ή να καταργηθεί η εκφυλισμένη **ΠΙΣΤΗ** με τις ολέθριες συνέπειές της για τον **ΑΝΘΡΩΠΟ**, εκεί υπήρξε **ΟΦΕΛΟΣ**, αλλά όπου συνετέλεσε να κλονιστεί η γνήσια και γεμάτη δημιουργική **ΔΥΝΑΜΗ ΠΙΣΤΗ**, εκεί υπήρξε **ΖΗΜΙΑ**.

Εν κατακλείδι, επειδή, όπως αποδείχθηκε από την έρευνά μας, ο **ΑΝΘΡΩΠΟΣ** είναι **ΟΝ** θρησκευτικό (homo religiosus) μόνο **ΠΙΣΤΟΙ** υπάρχουν και **ΑΡΑ** η θρησκεία είναι πανανθρώπινο **ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ** με αντικείμενό της είτε το απόλυτο, το άγιο, το **ΙΕΡΟ**, είτε με αναρίθμητα υποκατάστατά του (Ματθ. 6: 21, 24), όπως το **ΧΡΗΜΑ**, τη **ΔΟΞΑ**, την καριέρα, τη δημοσιότητα, την κοινωνική άνοδο, την εξουσία, την ιδεολογία, την **ΕΠΙΣΤΗΜΗ**, την Τεχνολογία, τη **ΔΥΝΑΜΗ**, την **ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ**, κ.τ.λ., καθετί δηλαδή που, όχι πάντοτε συνειδητά, ανάγεται σε τελική αναφορά της ανθρωπίνης ύπαρξης και απόλυτο **ΣΚΟΠΟ** της, που συχνότατα στη σύγχρονη εποχή «αγιάζει τα **ΜΕΣΑ**», εφόσον «εάν δεν υπάρχει **ΘΕΟΣ**» (σ.τ.Ο ή «**ΧΩΡΙΣ ΘΕΟ**, αλλά με κάθε λογής υποκατάστατα στη θέση του») «**ΟΛΑ** επιτρέπονται».

**ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΜΗ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ
ΦΩΤΟ-ΚΡΥΠΤΟ-ΛΕΞΙΚΟΙ
ΟΡΟΙ & ΟΡΙΣΜΟΙ**

ΦΥΛΛΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΩΝ 1, 2, 3, 4

ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ)

- Αγγλικός τίτλος ευγενείας: **[ΣΕΡ]**
- Πρώτα στη «λύση»: **[ΛΥ]**
- Αρχικά του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος: **[ΚΚΕ]**
- Άρθρο ουδετέρου γένους στον ενικό βαθμό: **[ΤΟ]**
- Εκεί πρωτοεμφανίστηκε η ζωή: **[ΝΕΡΟ]**
- Αρχικά της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης: **[ΑΟΖ]**
- Τα αρχικά του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών: **[ΙΚΥ]**
- «Βλέπω» στ' αρχαία: **[ΟΡΩ]**
- Αρχαιοελληνικός αιτιολογικός σύνδεσμος: **[ΓΑΡ]**
- Τα αρχικά του Σωματείου των Ελλήνων Ηθοποιών: **[ΣΕΗ]**
- Αλλιώς τα μοναστήρια: **[ΜΟΝΕΣ]**
- Ντάριο [. . .]: Νομπελίστας Ιταλός θεατρικός συγγραφέας, ευθυμογράφος, ηθοποιός, θεατρικός σκηνοθέτης και συνθέτης: **[ΦΟ]**

ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ)

- Πολλές εντολές αρχίζουν έτσι: **[ΟΥ]**
- Οργανωμένη ομάδα στα πλαίσια μιας θρησκείας ή ενός κόμματος, που χαρακτηρίζεται από συνοχή και δογματικές αντιλήψεις: **[ΣΕΧΤΑ]**
- Υγρό σύμφωνο του ελληνικού αλφάβητου: **[ΡΟ]**
- Αγγλική άρνηση: **[ΝΟ]**
- Το μεγαλύτερο αντιστασιακό μέτωπο κατά την διάρκεια της Κατοχής: **[ΕΑΜ]**

ΚΑΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΠΑΝΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ)

- Έγινε πασίγνωστη σε όλο τον κόσμο κατά τη μάχη της Αγγλίας: **[ΡΑΦ]**
- «ευλογημένος ο [. . .] της κοιλίας σου». (Λκ. 1,42): **[ΚΑΡΠΟΣ]**
- Αλλιώς το συγγενολόι: **[ΣΟΙ]**
- Όνομα ελληνικού κρατικού τηλεοπτικού καναλιού από το 1997 έως το 2013: **[ΝΕΤ]**
- Αρχικά του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας: **[ΠΟΥ]**
- Ισχύει στο Άγιον Όρος για τις γυναίκες: **[ΑΒΑΤΟ]**
- Μία νότα: **[ΛΑ]**
- Αλλιώς η κατσίκια: **[ΓΙΔΑ]**
- Χειμερινό σπορ: **[ΣΚΙ]**

- Εκτός όλων των άλλων, οι χριστιανοί δέχονται τον Χριστό ως [. . .]: **[ΜΕΣΣΙΑ]**
- Αλλιώς η ζωή, ο βίος: **[ΖΗΣΗ]**

ΚΑΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ)

- Επιφώνημα που εκφωνείται ρυθμικά και μαζικά από οπαδούς σε αθλητικές συναντήσεις: **[ΟΛΕ]**
- Αρχικά του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού: **[ΕΟΤ]**

ΔΙΑΓΩΝΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ)

- Όποιος «δεν έχει ιερό», δεν έχει «ούτε [. . .]»: **[ΟΣΙΟ]**

ΔΙΑΓΩΝΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΝΩ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ)

- Όχι παλιά: **[ΝΕΑ]**
- Άκλιτη ερωτηματική αντωνυμία που δηλώνει περιέργεια: **[ΤΙ]**
- Υποθετικός σύνδεσμος: **[ΑΝ]**

ΔΙΑΓΩΝΙΟΙ ΟΡΟΙ (ΑΠΟ ΠΑΝΩ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΑΤΩ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ)

- Ταιριάζει με το «βαχ»: **[ΑΧ]**
- Προστακτική του ρήματος «ξέρω»: **[ΞΕΡΕ]**

Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία (ενδεικτικά)

1. Berdayief, N. (1967). Αλήθεια και Αποκάλυψη. Εισαγωγή, μετάφραση, σημειώσεις Χρήστου Μαλεβίτση, εκδ. Δωδώνη, Αθήνα
2. Γιούλτσης, Β. (1984). Κοινωνιολογία του αθεϊσμού. Θεσσαλονίκη: Πουρναράς.
3. Ματσούκας, Ν. (2002). Ιστορία της Φιλοσοφίας. Θεσσαλονίκη: Πουρναράς.
4. Onfray, M. (2006). Πραγματεία περί αθεολογίας. Μτφρ. Σ. Διαμάντη, Αθήνα: Εξάντας.
5. <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSB106/544/3563,14867/>
6. https://latistor.blogspot.com/2011/12/blog-post_04.html
7. <https://www.protothema.gr/world/article/830743/stiven-hoking-den-uparhei-kamia-pithanotita-uparxis-tou-theou-giati-aploustata-den-hreiazetai/>
8. <http://www.pemptousia.gr/2017/09/i-ekklisiologia-tou-nikolaou-berdiagief/>

9. http://toaftonoito.blogspot.com/2011/09/blog-post_21.html

10. <https://www.tovima.gr/2008/11/24/archive/iisoys-xristos/>

11. <http://www.imga.gr/%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B3%CE%AC%CF%81-%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BD-%CE%BF-%CE%B8%CE%B7%CF%83%CE%B1%CF%85%CF%81%CF%8C%CF%82-%CE%B7%CE%BC%CF%8E%CE%BD-%CE%B5%CE%BA%CE%B5%CE%AF-%CE%AD%CF%83/>